

فصلنامه بین المللی قانون یار

License Number: 78864 Article Cod: 2021S4D16SH5M5654 ISSN-P: 2538-

رهیافتی بر تبیین نفوذ فرهنگی و عوامل آن با تأکید بر آیات قرآن و اندیشه‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی

(تاریخ دریافت ۱۳۹۹/۰۹/۱۵، تاریخ تصویب ۱۴۰۰/۰۱/۱۸)

غلامرضا عالیخانی^۱

کارشناس ارشد فقه و حقوق جزا

زکيه عالیخانی

دانشجوی کارشناسی مشاوره دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه

چکیده

مسئله فرهنگ به مثابه معبر نفوذ در ارکان تصمیم‌گیری نظام، از جمله راهبردهای اساسی جبهه استکبار جهت مواجهه با انقلاب‌ها به‌ویژه ج.ا.ایران به کار بسته شده و این حربه را در صدر فعالیت‌های خویش قرار داده است. بر این اساس نفوذ فرهنگی را باید بنای نفوذ سیاسی با هدف ایجاد تردید و خلل در اراده‌ها دانست. در این نوع نفوذ، راهبرد دشمن از چالش مستقیم نظامی به برخورد فرهنگی تغییر جهت می‌دهد؛ بر این اساس، پژوهش حاضر به روش کتابخانه‌ای از نوع تحلیلی توصیفی بوده که با بهره‌گیری از بیانات مقام معظم رهبری و استناد به آیات قرآن کریم و مصادیق روز به رشته تحریر درآمده است. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد فساد اقتصادی، شایعه‌سازی، ارباب و القای ناامیدی، از جمله مهم‌ترین مصادیق نفوذ فرهنگی به حساب آمده که با بهره‌گیری از آیات قرآن کریم و بیانات امام انقلاب حاصل گردید که مؤلفه‌هایی مانند دفاع و اطاعت از رهبری دینی (ولی فقیه)، دشمن‌شناسی و تبری از آن، انس با قرآن کریم، گسترش فرهنگ اقامه نماز، تقوا و صبر، بصیرت و روشنگری در ابعاد

^۱ نویسنده مسئول (Gh.alikhani.72@gmail.com)

فردی و مشخصه‌هایی چون احیای فریضه امر به معروف و نهی از منکر، محافظت از خانواده، اتحاد و هم بستگی و.. در ابعاد اجتماعی از جمله مهم‌ترین راهکارهای مقابله با نفوذ فرهنگی باید مورد لحاظ قرار گرفته شود.

مقدمه

تغییر و تحول رویکرد سخت افزاری به نرم افزاری، وجه غالب رویارویی غرب با انقلاب اسلامی به شمار می‌رود. تهاجم فرهنگی، که به وسیله ی آن دولت‌های سلطه‌گر با استفاده از ابزارهای مختلف، قصد تحمیل فرهنگ خود را بر دیگر ملل دنیا دارند، از زمانی شکل می‌گیرد که بین فرهنگ‌های بشری اختلاف پدیدار می‌گردد. این اختلاف بیشتر ناشی از عوامل «اقلیمی» است، یعنی عوامل اقلیمی مسائلی را چون زبان، نژاد، افکار، رفتار و... به وجود می‌آورد. در نتیجه این عوامل می‌بینیم که اشکال مختلفی از فرهنگ‌ها در قالب جوامع به وجود می‌آید. بهره‌گیری انقلاب اسلامی از نعمت وجود و حضور ولایت فقیه در رأس جامعه و ایفای نقش رهبری، اصلی‌ترین عامل موفقیت آن در برابر تهاجم همه جانبه دشمنان به حساب می‌آید. عبارت نفوذ، در پیامد کلیدواژگانی همچون تهاجم فرهنگی، عملیات روانی، جنگ نرم و شیخون فرهنگی لوازم و مستندات خود را به همراه دارد. مقام معظم رهبری، آرایش تهاجم فرهنگی دشمن را علیه انقلاب بسیار خطرناک معرفی کرده، خطر آن را "برابر با جنگ نظامی" معرفی می‌کنند (دفتر نشر مقام معظم رهبری، ۱۳۸۹). همچنین ایشان معتقدند: «امروز، فوری‌ترین هدف دشمنان، تسخیر پایگاه‌های فرهنگی در کشور است» (پیام به کنگره جامعه اسلامی دانشجویان، ۱۳۸۰). بر این اساس مسئله پژوهش حاضر آن است که موضوع نفوذ فرهنگی و عوامل آن بر اساس آیات قرآن کریم و اندیشه‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی چگونه قابل تبیین است.

بخش اول: مفهوم شناسی

بند اول: فرهنگ

واژه فرهنگ، مرکب از «فر» که پیشوند است و «هنگ» از ریشه تنگ اوستایی به معنای کشیدن و فرهختن و فرهنگ هر دو با ریشه «ادوکا» و «ادور» در لاتین به معنی کشیدن آمده و نیز به معنی تعلم و تربیت است و فرهنگ به معنای فرهنگ است که علم و دانش و ادب را در بر می‌گیرد (دهخدا، ۱۳۴۱: ۲۲۷). تصریح رهبر معظم انقلاب در تعریف واژه فرهنگ آن است

که «فرهنگ یعنی خلیات و ذاتیات یک جامعه و بومی یک ملت، تفکراتش، ایمانش، آرمان‌هایش این‌ها تشکیل دهنده مبانی فرهنگ یک کشور است» (سیاه پوش، ۱۳۹۰: ۸۵). در واقع فرهنگ عبارت است از هر آنچه تمامیت و شخصیت افراد را در تمام ابعاد اعم از اعتقادی، اخلاقی، هنری، و... می‌سازد و نه تنها تعاملات فردی، بلکه تعاملات اجتماعی وی را نیز شامل می‌شود (خاتمی سبزواری، ۱۳۹۶: ۵۵۵).

بند دوم: نفوذ فرهنگی

نفوذ در لغت به معنای اثر کردن در چیزی، تأثیر گذاشتن بر کسی، تأیید، اعتبار، برتری و تفوق و نیز راه یافتن پنهانی در گروهی یا جایی استعمال شده است (عمید، ۱۳۸۹: ۱۰۲۵؛ معین، ۱۳۸۱: ۱۹۶۱). نفوذ در افراد برای تأثیر منفی در باورها و ارزش‌های افراد و جامعه است. تهاجم و نفوذ فرهنگی، یک مجموعه‌ی سیاسی یا اقتصادی برای رسیدن به مقاصد خاص خود و اسارت یک ملت، به بیان‌های فرهنگی آن ملت هجوم می‌برد. در این هجوم، باورهای تازه‌ای را به زور و به قصد جایگزینی بر فرهنگ و باورهای ملی آن ملت وارد کشور می‌کنند (سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۳: ۳).

بخش دوم: نفوذ فرهنگی در بیان امام خمینی (ره)

«بی شک بالاترین و والاترین عنصری که در موجودیت هر جامعه دخالت اساسی دارد، فرهنگ آن جامعه است. اساساً فرهنگ هر جامعه هویت و موجودیت آن جامعه را تشکیل می‌دهد. و با انحراف فرهنگ، هر چند جامعه در بُعد‌های اقتصادی سیاسی، صنعتی و نظامی قدرتمند و قوی باشد، ولی پوچ و پوک و میان تهی است. اگر فرهنگ جامعه‌ای وابسته و مرتزق از فرهنگ مخالف باشد، ناچار دیگر ابعاد آن جامعه به جانب مخالف گرایش پیدا می‌کند، و بالاخره در آن مستهلک می‌شود و موجودیت خود را در تمام ابعاد از دست می‌دهد. استقلال و موجودیت هر جامعه از استقلال فرهنگ آن نشأت می‌گیرد و ساده‌اندیشی است که گمان شود یا وابستگی فرهنگی، استقلال در ابعاد دیگر یا یکی از آنها امکان‌پذیر است» (بخشی از پیام امام خمینی به مناسب بازگشایی مدارس، ۱۳۶۰).

بخش سوم: نفوذ فرهنگی از منظر رهبر معظم انقلاب اسلامی

شیخون، غارت و نفوذ فرهنگی، از مهم‌ترین کلیدواژه‌گانی است که رهبر معظم انقلاب توسط آن، به افشای راهبرد دشمن مبادرت ورزیدند. کلیدواژه‌های شیخون فرهنگی، ناتوی فرهنگی و تهاجم فرهنگی بارها در دیدار با گروه‌ها و اقشار مختلف به کار رفته است. به تعبیر رهبر معظم انقلاب، نفوذ فرهنگی، جاده صاف کن دشمن برای نفوذ سیاسی و اقتصادی است. هجوم فرهنگی از دیدگاه معظم له حربه‌ای نوین نبوده؛ چراکه این نوع کنش راهبردی، سابقاً در بسترهایی چون رادیو، تلوزیون و دیگر وسائل علیه مسائل فرهنگی در ج.ا.ایران به کار بسته شده است. امروزه با وجود فضای مجازی و بسترهایی چون شبکه‌های اجتماعی وسعت این نفوذ حجیم‌تر شده و اشکال جدیدی را به خود گرفته است. علی‌رغم به کارگیری این سیاست و اقدامات انجام شده، ظرفیتی ارزشمند؛ یک مجموعه‌ی عظیم جوان پایبند به مبانی دینی، اعتقادی و فرهنگی جمهوری اسلامی در کشور مهیاست که خود دلالت بر برتری و قوی‌تر بودن ج.ا.ایران بر دشمن دارد (ر.ک: بیانات در ارتباط تصویری با نمایندگان تشکل‌های دانشجویی، ۱۳۹۹). به اعتراف صریح دشمن، غلبه بر جمهوری اسلامی و حاکمیت اسلام با جنگ نظامی و تحریم اقتصادی موفقیت‌آمیز نبوده و راه حل اساسی و نهایی نیست؛ لذا با تغییر رویه، نفوذ فرهنگی را نسخه‌ای مؤثر جهت تغییر ذهن‌ها، باورها و تحریک هوس‌ها موفقیت‌آمیز می‌دانند (بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۳۹۸). از منظر مقام معظم رهبری آنچه در این حوزه حائز اهمیت است، نوع و چگونگی مواجهه با اینگونه حوادث است. معظّم له دو نوع مواجهه را متصور می‌شوند. ۱. مواجهه فعال؛ در این نوع واکنش، آنچه اتخاذ می‌شود آن است که در صورت برخورد با حوادث، برای رفع و دفع آن چه اقداماتی باید انجام گردد تا فعال وارد میدان شویم. ۲. مواجهه منفعل آن است که با پدید آمدن یک مشکل و بحران، بدون آنکه تحریک و اقدامی جهت حل آن صورت گیرد صرفاً بنا را بر آه و ناله کردن و تکرار مشکل قرار دهیم (بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۷). نفوذ را می‌توان هم مصداق جنگ "نیمه سخت" و هم "جنگ نرم" دانست. اگر نفوذ در عرصه فکری و فرهنگی باشد، مصداق جنگ نرم است و اگر در عرصه امنیتی،

اقتصادی و سیاسی باشد، مصداق جنگ نیمه سخت است. رهبر معظم انقلاب در خصوص هدف نفوذ می‌فرماید: دشمن، به دنبال دگرگون کردن باورهای جامعه و نفوذ در مراکز تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی است. نفوذ فرهنگی و سیاسی، خطرناک‌تر از نفوذ اقتصادی و امنیتی است. هدف از نفوذ فکری و فرهنگی، این است که در معرفت‌های انقلابی و دینی مردم اختلال ایجاد کنند. باورهایی را که سبب وحدت و دوام انقلاب است را دگرگون نمایند.

مقام معظم رهبری بر این باورند که: نفوذ دو گونه است: نفوذ فردی و نفوذ جریانی. نفوذ جریانی، یعنی شبکه‌سازی در داخل ملت، که عمده‌ترین وسیله آن دو چیز است: یکی پول، یکی هم جاذبه‌های جنسی. و عمدتاً نخبگان، افراد مؤثر و تصمیم‌گیران یا تصمیم‌سازان، آماج نفوذند؛ اینها هستند که سعی می‌شود روی اینها نفوذ انجام گیرد؛ بنابراین نفوذ، خطر است، خطر بزرگی است (۱۳۹۴) اگر این نفوذ نسبت به چهره‌های شاخص که در سرنوشت و آینده کشور تأثیری دارند، انجام پذیرد، به تدریج آرمان‌ها، ارزش‌ها، خواست‌ها و باورها تغییر پیدا خواهند کرد. مقام معظم رهبری فرمودند:

کسانی که به اطاعات دسترسی دارند می‌دانند که (در پسا تحریم) چه دام‌هایی برای کشور گسترده شده یا در حال گسترده شدن است، تا در حصار اراده و تصمیمات ملت نفوذ کنند. اگر بر فرض، عنصری نفوذی در مجلس خبرگان و یا مجلس شورای اسامی یا دیگر ارکان نظام وارد شود مانند موریانه از داخل پایه‌ها را می‌جود و سست می‌کند (۱۳۹۴).

«نکته بعدی که به مسئولان محترم تذکر دادیم و به شما هم عرض می‌کنیم، این است که به هیچ وجه اجازه داده نشود که آنها به بهانه نظارت، به حریم امنیتی و دفاعی کشور «نفوذ» کنند؛ مطلقاً. مسئولان نظامی کشور به هیچ وجه مأذون نیستند که به بهانه نظارت یا بازرسی و مانند این‌ها، بیگانگان را به حریم و حصار امنیتی و دفاعی کشور راه بدهند، یا توسعه دفاعی کشور را متوقف کنند. توسعه دفاعی و توانایی دفاعی کشور، مشت محکم ملت در عرصه نظامی است و بایستی همچنان محکم بماند و محکم‌تر شود (بیانات معظم له در دیدار سالیانه خود با مداحان اهلیت، ۱۳۹۴).

«نیت آن‌ها [آمریکایی‌ها] این بود که از این مذاکرات و از این توافق، وسیله‌ای پیدا کنند برای «نفوذ» در داخل کشور. ما این راه را بستیم و این راه را به‌طور قاطع خواهیم بست؛ نه نفوذ اقتصادی آمریکایی‌ها را در کشورمان اجازه خواهیم داد، نه نفوذ سیاسی آن‌ها را، نه حضور سیاسی آن‌ها را، نه «نفوذ» فرهنگی آن‌ها را» (۱۳۹۴/۰۵/۲۶). اگر این دو رویداد هسته‌ای و بیانات رهبری را کنار هم قرار دهیم، پازلی تشکیل می‌شود که قابل تأمل و سؤال برانگیز است. میان توافق هسته‌ای و نفوذ دشمن (به ویژه آمریکا) چه رابطه‌ای است که رهبر معظم اینگونه از خطر نفوذ آن‌ها سخن می‌گوید. معظم له یکی از راه‌های نفوذ دشمن را ایجاد خلل در باورها معرفی کرده و بیان نموده: «راه مقابله با چنین نفوذی، مجهز شدن سپاهیان به منطق مستحکم انقلاب از طریق افزایش قدرت اقتناعی، منطقی و بیانی در مورد انقلاب اسلامی است». مقام معظم رهبری، شناخت دشمن را یکی دیگر از ابعاد «پاسداری از انقلاب» برشمرده و معتقدند: «منظور از دشمن، استکبار جهانی، و مظهر کامل آن آمریکا است که رژیم‌های مرتجع و انسان‌های ضعیف‌النفس، عوامل آن هستند». لازمه پاسداری از انقلاب، شناخت نقاط ضعف معرفتی و عملی دشمن و توجیه افرادی است که هنوز شناخت صحیح از دشمن ندارند (بیانات معظم له در دیدار فرماندهان سپاه، ۱۳۹۴). رهبر انقلاب اسلامی در تبیین نقاط ضعف و تناقض‌های مبانی دشمن معتقدند: دشمنان انقلاب اسلامی کسانی هستند که از سالها قبل با شعار «برقراری امنیت»، «مبارزه با تروریسم»، «برقراری دموکراسی» و «ایجاد صلح» به منطقه آمدند اما اکنون دستاورد حضور آنان، ناامنی و ظهور تروریسم وحشی و خشن و شعله ور شدن آتش جنگ در منطقه است (همان).

بخش چهارم: واکاوی نفوذ در آیات قرآن کریم

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةَ مَنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُؤًا مَا عَنْتُمْ فَلَا بَدَءَ الْبَغْضَاءِ مِنْ أَقْوَاهِهِمْ وَمَا تُحْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ * هَآئِنْتُمْ أُولَآئِ تَحِبُّونَهُمْ وَلَا يَحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا لَقُوكُمْ قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمْ الْأَنَامِلَ مِنَ الْعِظِ قُلْ مُؤْتُوا بَعْضِكُمْ إِنَّا لِلَّهِ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ * إِنْ تَمَسَسْتُمْ حَسَنَةً تَسْؤُهُمْ وَ

إِنْ تُصِيبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ
مَحِيطٌ» (آل عمران، ۱۲۰ - ۱۱۸) خداوند در این آیه به مؤمنان هشدار داده است تا دشمنان
خود را جزء خاصان خویش قرار ندهند و رازهای مسلمانان و نیک و بد ایشان را، در برابر این
گروه آشکار ن سازند. این اعلام خطر به صورت کلی و عمومی است و مسلمانان باید در هر
زمان و در هر حال، به آن توجه کنند (خاتمی سبزواری، ۱۳۹۶: ۵۵۷). از آیه مزبور برداشت
می‌شود که اولین حرکت و خطر دشمن، نفوذ فرهنگی است. دشمن در ضربه زدن به فکر و
اندیشه، کوتاهی نمی‌کند: «آنان از هیچ توطئه و فسادى درباره شما کوتاهی نمی‌کنند» نفوذ
دشمن از طرق مختلف حاصل می‌شود. ۱. فساد: آنجا که می‌گوید «آنان از هیچ توطئه و
فسادى درباره شما کوتاهی نمی‌کنند» ۲. فشار: «شدت گرفتاری و رنج و زیان شما را دوست
دارند» ۳. نفاق: «آنچه سینه هایشان پنهان می‌دارد، بزرگتر است» دشمنان خود را بشناسید و
هشیار باشید، آنان ذره‌ای در توطئه و فتنه علیه شما کوتاهی نمی‌کنند. روابط صمیمی با دشمن
توطئه‌گر، نشانه بی‌عقلی است (قرائتی، ۱۳۸۳: ۱۳۷).

بخش پنجم: مصادیق نفوذ فرهنگی

بند اول: فساد اقتصادی

از مجموع آیات قرآن کریم می‌توان به موارد زیر به عنوان شاخص‌های فساد اقتصادی اشاره
کرد: اسراف و تبذیر و تجاوز از حد اعتدال، تجمل‌گرایی، ثروت اندوزی و تکاثرطلبی،
رباخواری، رشوه‌خواری، کم‌فروشی، خوردن مال یتیم، و احتکار. بی‌تردید امروز یکی از
حربه‌های تأثیرگذار دشمن برای ایجاد بحران سیاسی و ناامید کردن مردم ایران، تحریم و فشار
اقتصادی است. مشکلات اقتصادی، بستر مناسبی را برای تحقق اهداف جنگ نرم دشمن فراهم
می‌سازد. چه بسیار اقوامی که با سرپیچی از پیامبر خود در زمینه‌های اقتصادی و با گسترش
فساد اقتصادی مورد غضب و عذاب الهی قرار گرفته‌اند. قرآن یکی از شیوه‌های دشمن در
جنگ نرم را گسترش فساد اقتصادی دانسته، مؤمنان را از وارد شدن به هرگونه از فساد
اقتصادی مانند رباخواری، رشوه‌خواری، خوردن مال یتیم، کم‌فروشی، احتکار، ثروت اندوزی

و تکاثرطلبی، تجمل‌گرایی و... منع نموده، کسی را که مرتکب این گناهان شود وعده عذاب داده است. بر اساس آموزه‌های قرآن، قوام جامعه به اقتصاد و سلامت آن است، بدین معنا که سعادت ابدی انسان یعنی الهی و ربانی شدن و رسیدن به آرامش مطلق تنها در سایه یکتاپرستی، سلامت امور اقتصادی و پرهیز از هرگونه فسادانگیزی است (ر.ک: هود، ۸۶ - ۸۴؛ بقره، ۱۷۷، ۲۷۷؛ اعراف، ۸۵؛ شعراء، ۱۸۳ - ۱۸۱)

بند دوم: شایعه‌سازی

رهبر معظم انقلاب (مد ظله العالی) پیرامون این شیوه نفوذ دشمن می‌فرماید:

از راه‌های دیگری که دشمن امروز سعی می‌کند در میان مردم ما نفوذ پیدا کند، شایعه پراکنی است. از زمان پیروزی انقلاب تا امروز، هر جا توانستند، شایعه پراکنی کردند. هدفشان این است که دل مردم را بلرزاند و امید آنها را از بین ببرند. یک ملت با امید میتواند به پیش برود. اگر کسی به این تبلیغاتی که دشمنان از راه‌های مختلف القاء می‌کنند، گوش کند، به نظرش می‌رسد که در ایران همه چیز در سراشیب سقوط است! انگاری میخواهند همه امیدها را پایان یافته وانمود و قلمداد کنند (بیانات معظم له در سال ۱۳۷۰). در قرآن کریم چنین به این مؤلفه‌ی نفوذ اشاره شده: هنگامی که خبری (و شایعه‌ای) از ایمنی یا ترس (پیروزی یا شکست) به آنان (منافقان) برسد، آن را فاش ساخته و پخش می‌کنند، در حالی که اگر آن را (پیش از نشر) به پیامبر و اولیای امور خود ارجاع دهند، قطعاً آنان که اهل درک و فهم و استنباطند، حقیقت آن را درمیابند (نساء، ۸۳).

بند سوم: ارباب و القای ناامیدی

دشمن همواره القاء می‌کند که اگر با من رابطه نداشته باشید و کدخدایی من در جهان را نپذیرید، کشور دچار مشکلات عدیده‌ای خواهد شد (ر.ک: آل عمران، ۱۷۵):

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ؛ (بقره، ۲۶۸): شیطان شما را وعده فقر و بی‌چیزی دهد و به کارهای زشت و بخل وادار کند، و خدا به شما وعده آمرزش و احسان دهد، و خدا را رحمت بی‌متهاست و (به همه امور جهان)

دانااست. یکی از راه‌های نفوذ و موجه جلوه دادن امور، نامگذاری‌های متفاوت و مورد اعتماد است. برای مثال، اصطلاحات دیگری که با مفهوم نفوذ فرهنگی رابطه نزدیکی دارند، واژه‌هایی مثل «دهکده جهانی» و «جهانی شدن». صاحبان و پیروان این اصطلاحات و نظریات معتقدند که با افزایش قدرت و وسایل ارتباط جمعی و رواج آنها در اکثر جوامع، نظام جهانی به سمت یکنواختی و یکپارچگی پیش میرود و در این میان، آن که قدرتمندتر است، میتواند رهبری این روند را بر عهده بگیرد و جوامع و فرهنگها را به سوی هم‌نوایی با فرهنگ خود سوق دهد. این نوع تحلیل که در عمل، با اقتدار رسانه‌های غرب و به خصوص آمریکا همراه بوده، بسیاری از رهبران جهان، حتی رهبران کشورهای اروپایی و ژاپن را نگران از بین رفتن هویت فرهنگی این جوامع در اثر رسوخ ارزش‌های فرهنگی آمریکا کرده است (کوشا، ۱۳۸۷: ۱۸). غرب با استفاده از وسایل ارتباطی مدرن، به خصوص فیلم‌های ویدیویی و ماهواره، درصدد است تا اصول و ارزشهای اسلامی را خدشه‌دار و بیجا‌دبه جلوه دهد و در برابر، ارزش‌های مادی خود را از طریق جاذبه‌های جنسی به مردم میهن ما و به ویژه نسل جوان تحمیل کند. لذا رهبر معظم انقلاب با اشراف کامل به این مسئله، این ابزار تهدیدآمیز را غنیمت شمرده و در جهت آگاهی بخشی به جوانان غربی از آن استفاده کردند. استفاده از ابزار شایع و ناامیدی و اختلاف افکنی یکی از شگردهای پرکاربرد شیطان و شیطانیان است که سابقه تاریخی و قرآنی دارد که به دو مورد شاهد مثال اشاره می‌شود. «إِذْ يُعَشِّكُمُ النَّعَاسَ أَمَنَةً مِّنْهُ وَ يُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِ وَ يُدْهَبَ عَنْكُم رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَ لِيُرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَ يُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ (الأنفال، ۱۱). در جنگ بدر، کفار قبل از مسلمانان به چاه آب رسیدند و آب در محاصره آنان بود. مسلمانان به ناچار در جای خشک و ریگزار پیاده شدند. پس از مدتی که برای رفع تشنگی و طهارت نیاز شدید به آب پیدا کردند، شیطان در دل‌هایشان وسوسه کرد: آیا گمان کردید شما اولیای خدا هستید و در میان شما پیامبر و فرستاده اوست! حال آن‌که مشرکان آب را در اختیار دارند و شما بدون طهارت و در حال جنابت نماز می‌خوانید و پاهایتان در ریگ‌ها فرو می‌رود. در جریان مبارزه حق و باطل، با کوچک‌نمایی طرفداران حق و بزرگ‌نمایی دشمنان آنان، پیروزی مؤمنان را دشوار و غیر ممکن جلوه میدهد. این حادثه،

نمونه قرآنی و تاریخی در مورد این فعالیت شیطان بود. امروزه نیز دشمن از این روش دریغ نکرده و کاملاً مدرن آن را اعمال کرده است. مقام معظم رهبری کاملاً هوشمندانه این مسئله را تبیین می‌کنند. به اعتقاد ایشان، «یکی از سنگرهای دشمن برای تسلط به کشور ما تزریق بی‌اعتمادی و بی‌اعتقادی به خود و نداشتن اعتماد به نفس ملی است. جوامع غربی و نظام سلطه‌گر با به رخ کشیدن زرق و برق و فناوری‌های پیشرفته علمی خود، سعی می‌کردند در مردم ما احساس ناباوری و عقب ماندگی به وجود بیاورند و ایران و ایرانی را تحقیر می‌کردند». لذا معظم له در موارد متعددی جوانان را به عزم ملی و داشتن اعتماد به نفس توصیه می‌نماید (ر.ک: Khamenei.ir). قرآن کریم در مواردی دیگر، شایعه پراکنان را هم‌ردیف منافقان ذکر می‌کند و آنان را در صورت تکرار شایعات به شدت عمل از سوی پیامبر (ص) تهدید می‌کند؛

لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا (الأحزاب، ۶۰): اگر منافقان و بیماردلان و آنان که اخبار دروغ و شایعات بی‌اساس در مدینه پخش می‌کنند، دست از کار خود برندارند، تو را بر ضد آنان می‌شورانیم. سپس جز مدت کوتاهی نمی‌توانند در کنار تو در این شهر بمانند.

«مرجفون»، در مقابل منافقان ذکر شده که ممکن است افراد خودی هم داخل در آن باشند و هشدار می‌باشد به مسلمانان که تنها منافقان نیستند که در پی نشر اکاذیب و شایعاتاند. قرآن از شایعه پردازان، به مرجف یاد می‌کند که تعبیر زیبایی است؛ زیرا مرجفه به معنای لرزش و تکان خوردن است و شایعه پرداز را به این سبب مرجف گفته‌اند که با شایعه خود، آرامش موجود در جامعه را متزلزل می‌کند و به لرزش درمی‌آورد. نتیجه آنکه شایعه از اسباب وارفتگی و انحطاط انقلاب و انقلابیون است و کم‌خرج‌ترین ابزار برای دشمن یک انقلاب محسوب می‌شود. با شایعه، امنیت روحی و روانی جامعه به هم می‌خورد. دشمن با این حربه و با دست خود انقلابیون، انقلاب را به شکست و انقلابیون را به جنگ با یکدیگر می‌کشاند (خاتمی سبزواری، ۱۳۹۶: ۵۶۶-۵۶۵).

بخش ششم: راهکارهای مقابله با نفوذ فرهنگی

راهکارهای مقابله با نفوذ فرهنگی را می‌توان در دو جنبه‌ی فردی و اجتماعی مورد بررسی قرار داد.

بند اول: ابعاد فردی

۱. دفاع و اطاعت از رهبری دینی (ولی فقیه)

یکی از مهم‌ترین شیوه‌های سیاسی مقابله با نفوذ دشمن از دیدگاه قرآن کریم اطاعت و دفاع از رهبری دینی است. قرآن کریم در آیات متعدد پس از اطاعت از خدا، به اطاعت از رسول خدا^(ص) و رهبران دینی^(ع) امر می‌کند:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ؛ (نساء، ۵۹): ای اهل ایمان، فرمان خدا و رسول و فرمانداران (از طرف خدا و رسول) که از خود شما هستند اطاعت کنید.

این آیه و چند آیه بعد، در باره یکی از مهمترین مسائل اسلامی، یعنی مسئله رهبری بحث می‌کند و مراجع واقعی مسلمین را در مسائل مختلف دینی و اجتماعی مشخص می‌سازد. همه مفسران شیعه در این زمینه اتفاق نظر دارند که منظور از "اولوا الامر"، امامان معصوم می‌باشند که رهبری مادی و معنوی جامعه اسلامی، در تمام شئون زندگی از طرف خداوند و پیامبر ص به آنها سپرده شده است، و غیر آنها را شامل نمی‌شود، و البته کسانی که از طرف آنها به مقامی منصوب شوند و پستی را در جامعه اسلامی به عهده بگیرند، با شروط معینی اطاعت آنها لازم است نه به خاطر اینکه اولوا الامرند، بلکه به خاطر اینکه نمایندگان اولوا الامر می‌باشند (مکارم شیرازی، ۱۳۷۴، ج ۳: ۴۳۶ - ۴۳۴).

۲. دشمن شناسی و تبری از آن

گام نخست در مبارزه و مقابله با دشمن از دیدگاه قرآن کریم، شناخت دشمن و دشمنی با دشمنان خدا و رسول اوست (جوشقانی، ۱۳۸۹: ۲۴۳ - ۲۴۱). خداوند در قرآن کریم می‌فرماید:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ (مجادله، ۲۲): هیچ قومی نخواهی یافت که ایمان به خدا و روز

جزا داشته باشد و در عین حال با کسانی که با خدا و رسولش دشمنی میکنند دوستی کند، هر چند دشمن خدا و رسول، پدران یا فرزندان یا برادران یا قوم و قبیله‌اش باشد.

۳. بند اُنس با قرآن کریم

یکی از شیوه‌های مقابله با نفوذ دشمن در عرصه فرهنگی، اُنس با قرآن است. امام علی (ع) می‌فرماید: «خداوند بر پیامبر (ص) قرآن را فرو فرستاد، نوری است که چراغ‌های آن پایان ندارد و چراغی که افروختگی‌اش کاهش نپذیرد. دریایی که ژرفای آن کس نداند و راهی که پیمودنش رهرو را به گمراهی نکشانند. پرتویی که فروغ آن تیرگی نگیرد و فرقانی که نور برهانش خاموش نشود و تبیانی که ارکانش ویرانی نپذیرد و بهبودی که در آن بیم بیماری نباشد و ارجمندی که یارانش را شکست و ناپایداری نباشد و حقی که یاورانش را زیان و خواری نباشد. پس قرآن، معدن ایمان است و چشمه‌سار دانش (نهج البلاغه، خطبه ۱۹۸)؛ بنابراین قرآن کریم، با تعالیم خود، برای تشخیص حق از باطل، شاخص‌های روشن ارائه می‌دهد، از اینرو، انسان قرآنی، در شرایط فتنه، در گرداب فریب غرق نشود، و می‌تواند راه حق را بفهمد و از مسیر حقیقت منحرف نگردد (دولتی، ۱۳۹۴: ۱۴ - ۱۳).

۴. گسترش فرهنگ اقامه نماز

گسترش فرهنگ نماز، به ویژه نماز عبادی و سیاسی جمعه، یکی از شیوه‌های مهم مقابله با نفوذ دشمن در عرصه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و... است. اساس همه انحرافات، بحران هویت دینی و دوری از معنویت قرآنی است. بی‌تردید کسی که همیشه با خداوند در ارتباط است، هرگز دچار انحراف نمی‌گردد؛ چراکه خداوند وعده فرموده است که هر کس را که بر او توکل کند، او را کفایت می‌کند و از او دستگیری خواهد فرمود (ر.ک: طلاق، ۳؛ حج، ۳۸)؛ چراکه تحقق وعده الهی در دفاع از مؤمنان، حتمی است. مؤمنان، تنها و بی‌مدافع نیستند و حمایت او ابدی است (قرائتی، ۱۳۸۲، ج ۶: ۴۷). منظور از اقامه نماز، به عنوان یکی از راه‌های مقابله با نفوذ فرهنگی، نماز با حضور و معرفت است که انسان را از هرگونه زشتی و

پلیدی، فساد و فحشا و هرگونه سازش با مستکبرین بازمی‌دارد، نه نماز بیروح، که سبب هیچ‌گونه بیداری در مسلمانان نمی‌شود (ر.ک: عنکبوت، ۴۵؛ هود، ۱۱۴؛ طه، ۱۴).

۵. تقوا و صبر

مطابق فرمایش قرآن کریم:

إِنْ تَمَسَسْتُمْ حَسَنَةً تَسُوهُمْ وَإِنْ تُصِيبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ (آل عمران، ۱۲۰): و اگر صبر و شکیبایی ورزید و تقوا پیشه کنید نیرنگشان هیچ‌زانی به شما نمی‌رساند، مسلماً خداوند به آنچه انجام می‌دهند احاطه دارد. در اهمیت و جایگاه تقوا همین بس که خداوند در قرآن کریم، آن را «معیار کرامت انسان» (حجرات، ۱۳)، سبب بهره‌مندی از هدایت‌های ویژه الهی (بقره، ۲)، سبب بهره‌مندی از ولایت خاص (جاثیه، ۱۹)، سبب اتحاد و همدلی (آل عمران، ۱۰۳ - ۱۰۲)؛ بنابراین، بدون ایمان و عمل صالح و سفارش دیگران به حق و صبر، خسارت انسان بسیار بزرگ است (قرآنی، ۱۳۸۲، ج ۱۰: ۵۸۸ - ۵۸۷؛ طباطبایی، ۱۴۱۷، ج ۲۰: ۳۵۸).

۶. بصیرت و روشنگری

یکی از مهم‌ترین عناصر مقابله با جنگ نرم، بصیرت است. مقام معظم رهبری این مؤلفه‌ی راهگشا را به قطب‌نمایی تشبیه نموده که راه را از بی‌راهه به انسان نشان می‌دهد. به برخی از عوامل بصیرت به اختصار اشاره می‌شود: «کلام خداوند (انعام، ۱۰۴ - ۱۰۳) تفکر و اندیشه (آل عمران، ۱۳ و نور، ۴۴) مطالعه در آیات و نشانه‌های خداوند (ق، ۸-۶) مطالعه در احوال پیشینیان و دیگران (انعام، ۱۱، نمل، ۶۹)، یاد خدا (اعراف، ۲۰۱ - ۲۰۰)، اخلاص (انفال، ۲۹؛ کلینی، ۱۳۸۸، ج ۲: ۱۶). بصیرت و روشنگری در رأس قرآن کریم قرار دارد، چرا که قرآن، کتاب هدایت، نور و تبیان کل شیء و کتاب بصائر است. از اینرو، قرآن کریم، بصیرت‌آفرین است و برای عبور از فتنه‌های دشمن، انس با قرآن یکی از مهم‌ترین راهکارهاست (دولتی، ۱۳۹۴: ۲۶-۲۵).

بند دوم: ابعاد اجتماعی

۱. احیای فریضه امر به معروف و نهی از منکر

یکی از راه‌های مقابله با جنگ نرم از دیدگاه قرآن کریم، موضوع امر به معروف و نهی از منکر است. قرآن کریم، این فریضه مهم را از وظایف پیامبر اسلام (ص) و امت اسلام می‌داند و می‌فرماید: «خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ؛ (اعراف، ۱۹۹): عفو را پیشه کن و به نیکی فرمان ده و از نادانان رخ برتاب». همچنین قرآن کریم، معیار و میزان برتری امت اسلام بر دیگر امتها را نیز امر به معروف و نهی از منکر می‌داند:

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ؛ (آل عمران، ۱۱۰): شما بهترین امتی هستید که برای مردم پدیدار شده‌اید که به کار پسندیده فرمان می‌دهید و از کار ناپسند باز می‌دارید و به خدا ایمان دارید. بنابراین فساد فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی جامعه ثمره فراموشی دو اصل مهم اسامی امر به معروف و نهی از منکر است، بنابراین برای ناکام گذاشتن دشمن، در سکولاریزه کردن مراکز آموزشی و جامعه، رواج ناهنجاری‌ها و بدعت‌ها، مظاهر فساد اخلاقی، و نابودی ارزش‌های اسلامی و قرآنی باید به احیای دو اصل یاد شده همت گمارد (دولتی، ۱۳۹۴: ۱۷).

۲. محافظت از خانواده

یکی دیگر از روش‌های اجتماعی مقابله با جنگ نرم، محافظت از خانواده است. یکی از مقدس‌ترین نهادهایی که متلاشی کردن آن از اهداف مهم دشمن در جنگ نرم به شمار می‌رود، نهاد خانواده است. قرآن کریم در این باره می‌فرماید:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَّا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ (تحریم، ۶): ای کسانی که ایمان آورده‌اید، خود و خانواده خود را از آتشی که هیزم آن انسانها و سنگهاست حفظ کنید.

آرامش‌گری (ر.ک: روم، ۲۱)، حفظ عفت و پاکدامنی (ر.ک: صدوق، ۱۴۰۴، ج ۳: ۳۸۳)، اجتناب از فساد اخلاقی؛ «یکی از اصلی‌ترین شگردها و دسیسه‌های غرب برای به هم ریختن

خانواده سنتی، ترویج خیانت زن و شوهر است» (عباسی ولدی، ۱۳۹۳: ۳۹) از این جهت قرآن کریم، درباره تشکیل خانواده و حفظ آن اهتمام ویژه‌ای ورزیده است (نساء، ۲۵-۲۴) به عبارتی خداوند، خانواده را مایه دستیابی به آرامش، تکامل، تربیت صحیح فرزندان و بهره‌مندی از نعمت‌های بهشت برشمرده است (اعراف، ۱۸۹؛ ر.ک: ر.م، ۲۱).

۳. اتحاد و هم بستگی

از دیگر شیوه‌های سیاسی مقابله با مسئله‌ی نفوذ، توجه به اتحاد و همبستگی و پرهیز از هرگونه اختلاف و تفرقه‌افکنی در میان جامعه اسلامی است. آیات زیادی در این زمینه و لزوم توجه به عوامل وحدت بخش وجود دارد که به بخشی از آنها اشاره می‌شود. قرآن کریم می‌فرماید: «إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ؛ (انبیاء، ۹۲): «ای مردم، همانا این آیین شماست، آیینی یگانه و من هم پروردگار شما، پس مرا پرستید». (همچنین ر.ک: آل عمران، ۱۰۳؛ حجرات، ۱۰؛ نساء، ۹۴).

بخش هفتم: صدا و سیما

ایجاد برنامه‌های آموزش فرهنگی و سازنده

توسعه ساعات کار شبکه‌های صدا و سیما

توسعه تعداد شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی

ایجاد شبکه‌های مخصوص کودکان، نوجوان، جوان و... توجه بیشتر به جوانان

افزایش ارتباطات با مردم و انعکاس نظرات و افکار فرهنگی در صدا و سیما

دعوت از هنرمندان، نویسندگان، گویندگان، فیلم‌سازان و... برای تقویت و توسعه هر چه

بیشتر صدا و سیما

بخش هشتم: اقدامات زیربنایی

توسعه مراکز تفریحی، ورزشی، علمی، مطالعاتی، فرهنگی و...

تنظیم فرهنگ‌نامه برای تمام مراکز و سازمانها و امور اجتماعی و...

ایجاد مرکز فرهنگی قوی در جهت توسعه فرهنگ ملی و اسلامی.
حساس ساختن آحاد مردم نسبت به مسائل ملی و اسلامی و دخیل کردن آنها در تمام امور.
ایجاد سازمان جوانان و رسیدگی به مشکلات این قشر و سرمایه گذاری برای رفع مشکلات
مختلف آنها و اقدامات اجتماعی
جلوگیری از نشر شایعات و موضوعات دلسردکننده و یافتن راه‌های علمی و عملی مبارزه با
آن.

محو رسوم و اعتقادات اجتماعی غلط و جایگزینی رسوم فرهنگ خودی با روش‌های علمی
و عملی.

جلوگیری و محو انواع اعتیاد به مواد مخدر، مشروبات الکلی، سیگار و... و اقدامات انتظامی
و فرهنگی در جهت ریشه کن سازی معنوی آن از فکر و ذهن مردم و تبلیغات در جهت مبارزه
اجتماعی و ملی با آنها.

جلوگیری از رواج فساد اجتماعی و بی بند و باری‌ها و جلوگیری از عاملان مغرض که سعی
در نفی حجاب دارند و... کنترل بر بازار لباس و پوشاک.

ممانعت و برخورد قاطع با ناشران تصاویر مبتذل و مستهجن و عاملان ورود آنها و...

جلوگیری از رواج ولگردی و جمع آوری افراد ولگرد و بی کس و کار از سطح بخش‌هایی
از شهر و... جلوگیری از توسعه گدایی‌های حرفه‌ای که در سطح شهر چهره غیرفرهنگی و
مشمز کننده‌ای را به وجود آورده‌اند و توسعه فرهنگی همیاری اجتماعی در جهت ریشه کن
سازی فقر واقعی....

ایجاد وفاق اجتماعی و همبستگی ملی (یعنی ایجاد روحیه تعاون، ایثار، دوستی و برادری،
نوع دوستی و... در اجتماع با استفاده از اصول علمی).

جلوگیری از جناح بندی‌های سیاسی، فرهنگی و اجتماعی مضر که در جامعه رشد کرده و
موجب تشتت آراء می‌شود.

جلوگیری از فرهنگ مصرفی که به وسایل مختلف بر اجتماع وارد و آثار خطرناکی را به دنبال دارد.

اقدام در جهت ایجاد شور و حرکت اجتماعی، مثلاً جشن نیکوکاری که از سوی رادیو به وجود آمده است. امسال در دومین سال نیز با استقبال شدید روبرو شد و حتی کم کم به صورت سنت و فرهنگ حسنه ای جا خواهد افتاد.

بالا بردن سطح بینش سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در جامعه و زنده کردن سنت‌ها و رسوم فرهنگی مثبت و سازنده و ایجاد نظم خودجوش اجتماعی، مثلاً جانداختن و ایجاد احترام برای فرهنگ ترافیک و حق تقدم و....

نتیجه گیری

هدف نهایی دشمن در نفوذ فرهنگی، مهار و فروپاشی یک نظام سیاسی است. یکی از مهم‌ترین توصیه‌های قرآن کریم در مقابله با جنگ نرم و نفوذ دشمن، داشتن بصیرت و آگاهی و روشنگری توسط افراد بصیر است. در نفوذ فرهنگی، ابتدا باید دشمن را به خوبی شناخت و سپس با تبری جستن از وی، اولین گام را برای مبارزه برداشت. برای جلوگیری از نفوذ دشمن، باید همه راه‌های اقتصادی، امنیتی، سیاسی، فکری و فرهنگی را بست، و به لبخند او فریب نخورد. اطاعت از رهبر الهی، جامعه را از ضلالت و گمراهی و عذاب دور میکند، و آن جامعه هیچگاه در دام توطئه و نفوذ دشمن گرفتار نمی‌شود. برای جلوگیری از نفوذ دشمن، با دوری از تفرقه و با تمسک به ريسمان الهی، در تحکیم وحدت و عوامل وحدت‌بخش تلاش نمود. استفاده از شیوه بازدارندگی، فرمان خداوند است. قرآن کریم با توصیه به مجهزشدن به مدرن‌ترین سلاح‌ها و داشتن قدرت جهت بازدارندگی برای ایجاد رعب در دل دشمنان و ایجاد امید در دل دوستان سفارش می‌فرماید. از آنجا که در عرصه جنگ نرم، خانواده یکی از ارکان مورد حمله دشمن می‌باشد، قرآن کریم به محافظت از خانواده تأکید کرده است. تقوا و صبر و نماز، از مهم‌ترین شیوه‌ها در مقابله با جنگ نرم دشمن است. عدم همکاری با دشمن نیز یکی دیگر از شیوه‌های مقابله با جنگ نرم دشمن است. بنابراین همکاری با دشمن به شدت نکوهش

شده است. انس با قرآن، یکی از راه‌های مؤثر در مقابله با جنگ نرم و نفوذ دشمن است. در جامعه‌ای که فرهنگ دینی و قرآنی عمیق باشد، به‌طور قطع آن جامعه از بسیاری از آسیب‌ها به دور خواهد ماند. نظام سلطه گر غرب، فعالیت گسترده‌ای را برای رسیدن به این هدف دنبال می‌کند و از طریق فناوری‌های روز در عالم واقع و فضای مجازی بهره می‌گیرد و با ایجاد یأس و ناامیدی در جوانان، آنها را منزوی کرده و سپس با دادن وعده‌های فریبنده به ایشان، آنها را در راستای اهداف شیطانی خود به خدمت می‌گیرد. دشمن با تأکید بر شکاف‌های اجتماعی، از جمله گسست نسل‌ها و جریان‌سازی موازی در قبال انقلاب، در جهت منفعل ساختن اقشار اجتماعی کوشش می‌کند و این همان نفوذ فرهنگی است که مقام معظم رهبری، مبارزه و مقابله با آن را در اولویت سایر روش‌ها می‌داند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع و مأخذ

۱. قرآن کریم

۱. بیانات مقام معظم رهبری در ارتباط تصویری با نمایندگان تشکل‌های دانشجویی،

Khamenei.ir، ۱۳۹۹/۰۲/۲۸

۲. بیانات در دیدار رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۳۹۸/۰۵/۳۰، Khamenei.ir

۳. بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۷/۱۲/۲۳، Khamenei.ir

۴. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار سالیانه خود با مداحان اهلیت(ع)، ۱۳۹۴/۰۱/۲۰،

Khamenei.ir

۵. خاتمی سبزواری، سیدجواد، بقیعی، زهره، «واکاوی مسئله نفوذ فرهنگی در کلام مقام معظم رهبری با تکیه بر آیات قرآن»، فرهنگ در دانشگاه اسلامی، سال هفتم، ش ۲۵، صص ۵۷۲ - ۵۵۱.

۶. دهخدا، علی اکبر، ۱۳۴۱، لغتنامه، تهران: دانشگاه تهران.

۷. عمید، حسن، ۱۳۸۹، فرهنگ فارسی عمید، تهران: راه رشد.

۸. قرائتی، محسن، ۱۳۸۳، تفسیر نور، تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن.

۹. طباطبایی، سیدمحمدحسین (۱۴۱۷)؛ المیزان فی تفسیر القرآن؛ ج. ۵، قم: دفتر انتشارات

اسلامی

۱۰. دولتی، مجتبی، موسوی، سیدرضا موسوی، ۱۳۹۴، راهکارهای مقابله با جنگ نرم با

تأکید بر نفوذ در قرآن کریم، سال یازدهم، شماره ۴۲، صص ۳۲ - ۷.

